

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини

Навчальний рік 2023-2024

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Фітотерапія»**

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти: заочна

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Сестринська справа»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
кафедри клінічної фармакології та
внутрішньої медицини

Протокол від
“28” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

КНЯЗЬКОВА І.І.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки дисциплін
терапевтичного профілю

Протокол від
“30” серпня 2023 року № 1

Голова

(підпис)

Кравчун П.Г.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Князькова Ірина Іванівна – завідувачка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, д. мед. н., професорка.
2. Біловол Олександр Миколайович – академік НАМН України, професор кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, д.мед.н., професор
3. Дунаєва Інна Павлівна – к. мед.н., доц., доцентка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини.
4. Ільченко Ірина Анатоліївна - к. мед.н., доц., доцентка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини.
5. Молодан Дмитро Володимирович - асистент кафедри, кандидат медичних наук.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ПІП	Контактний тел.	E-mail:	Адреса кафедри	Розклад занять	Консультації
Князькова Ірина Іванівна	098-427-73-29	ii.kniazkova@knmu.edu.ua	Пр.Л.Малої, 2а. ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т.Малої НАМН України»	Відповідно до розкладу занять	Відповідно до графіку консультацій
Ільченко Ірина Анатоліївна	050-902-59-51	ia.ilchenko@knmu.edu.ua	---"---	---"---	---"---
Дунаєва Інна Павлівна	097-254-02-13	ip.dunaieva@knmu.edu.ua	---"---	---"---	---"---
Молодан Дмитро Володимирович	050-266-68-35	dv.molodan@knmu.edu.ua	---"---	---"---	---"---

Місце проведення практичних занять: учбові кімнати кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини на базі ДУ «Національний інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» (пр. Л.Т. Малої 2А, м. Харків).

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (у відповідності до розкладу).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Фітотерапія» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі - ОПП) «Сестринська справа» та Стандарта вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компоненту (анотація). Курс з фітотерапії призначений для здобувачів 1 курсу. Практичні заняття, що проводяться протягом цього курсу, охоплюють широкий спектр важливих лікувальних та профілактичних заходів, що проводяться при патології внутрішніх органів. Фітотерапія - це метод лікування різних захворювань людини, заснований на застосуванні лікарських рослин та комплексних препаратів з метою лікування та реабілітації пацієнтів, а також профілактики захворювань.

Предметом вивчення освітнього компоненту є лікування різних захворювань людини, за допомогою лікарських рослин та комплексних препаратів з метою лікування та реабілітації пацієнтів, а також профілактики захворювань.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу «Фітотерапія» базується на вивченні здобувачами латинської мови, етики, філософії, екології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, біофізики, анатомії людини, патофізіології та патоморфології, фізіології, мікробіології, фармакології та інтегрується з цими освітніми компонентами; закладає основи для вивчення здобувачами клінічної фармакології і фармакотерапії та формування умінь застосовувати знання з фармакології в практичній медицині.

Пререквізити «Фітотерапія» анатомія людини, фізіологія, патофізіологія та патоморфологія, медична генетика, біофізика, біологічна хімія, медична та біоорганічна хімія, мікробіологія, медсестринство в інфектології, фармакологія, медсестринство у внутрішній медицині, анестезіологія та інтенсивна терапія, принципи доказової медицини.

Постреквізити «Фітотерапія» сприяє формуванню умінь застосовувати знання з фітотерапії в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3195>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фітотерапії захворювань внутрішніх органів. Визначення груп препаратів, принцип вибору окремих лікарських рослин у конкретній клінічній ситуації. Принципи складання

комбінацій лікарських засобів з урахуванням клінічного перебігу захворювань, а також даних про фармакокінетику і фармакодинаміку препаратів з лікарських рослин. Вивчення фармакологічних властивостей фітопрепаратів, принципів призначення фітокомпозицій в лікування та профілактиці захворювань внутрішніх органів, а також критеріїв оцінки ефективності терапії.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є набуття здобувачами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Сестринська справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство»: є визначати ключові поняття освітнього компоненту «Фітотерапія»; володіти знаннями щодо біологічно активних речовин фітопрепаратів та фітокомпозицій, їх фармакологічних ефектів; вміти вибирати фітозасоби загальної та специфічної дії залежно від наявних клініко-функціональних розладів у хворих із різною патологією, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо. В цілому завдання предмету наступні:

- сформулювати уявлення про біологічно активні речовини рослин;
- ознайомити зі способами вилучення діючих речовин із рослинної сировини.
- дати уявлення про основні принципи використання фітопрепаратів для лікування захворювань внутрішніх органів;
- визначення доцільності застосування фітопрепаратів та фітокомпозицій рослин для з профілактичною метою,
- раціональне використання фітозборів та готових лікарських фітотерапевтичних форм (настої, настоянки, мікстури, капсули, мікросфери, та ін.) у комплексній реабілітації.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

інтегральні: Бакалавр медсестринства здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

ФК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

ФК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

ФК 04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

ФК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

ФК 12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. В умовах закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, лікарський анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані та проводити об'єктивне обстеження.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. В умовах ЗОЗ, удома, передбачуваних обставин, вміти виявляти дійсні проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання. В умовах ЗОЗ, удома та за непередбачуваних обставин, вміти складати план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю. В умовах ЗОЗ відповідно до посадових обов'язків, з метою дотримання санітарно-протиепідемічного режиму, вміти: - проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом; - контролювати роботу молодшого медичного персоналу; контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами; контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування. В умовах ЗОЗ, з метою здійснення організаційних та управлінських компетентностей, вміти: - приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва; - забезпечувати виконання наказів та постанов з питань охорони здоров'я; - освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб; - знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти: - спілкуватися з пацієнтом та членами його сім'ї або наближеного оточення, медичним персоналом; - вирішувати етичні та деонтологічні проблеми в процесі роботи з пацієнтом та членами його родини; розглядати та аналізувати в колективі професійні помилки; проводити навчання для молодшого та технічного персоналу.

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. В умовах ЗОЗ, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення,

вміти: - вести облік диспансерних груп населення; - робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації; - проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп; - вести облік груп здоров'я; - розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини; - визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу; - скласти комплекс реабілітаційних заходів залежно від і профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми; - проводити перепис дитячого населення

ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.

ПРН 13. Виписувати, зберігати та застосувати фармакологічні засоби.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.

ПРН18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами наступних соціальний навичок (Soft skills):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватись іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо; прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова

Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Курс:	
		4-й	-й
		Семестр	
		-й	-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи здобувача - 84	ОПП: «Сестринська справа» Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
		2 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		4 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		84 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид підсумковою контролю: Залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Визначення фітотерапії, її роль та місце в сучасній медицині. Історія розвитку, організація та загальні питання фітотерапії. Механізми лікувального впливу фітотерапії.	2
	Всього годин	2

2.2.2 Семінарські заняття не передбачені програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Тема 1. Лікарські засоби фітотерапії та методи їх застосування. Біологічно активні речовини лікарських рослин та їх значення в обумовленні фітотерапевтичних ефектів. Тема 2. Лікарські форми з	2	презентація, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему

	рослин. Вимоги до лікарської рослинної сировини. Загальні принципи застосування фітотерапії			
2.	Тема 3. Фітозасоби в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з патологією серцево-судинної системи. Тема 4. Фітозасоби в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з патологією органів травлення Підсумкове заняття-залік	2	презентація, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему. Залік.
	Разом	4		

2.2.4. Лабораторні заняття не передбачені програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Тема 1 Роль та місце фітотерапії в сучасній медицині, механізми лікувального впливу фітотерапії.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
2	Тема 2.Оцінка фармакологічної активності та складових інгредієнтів лікарських рослин	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
3	Тема 3 Оцінка лікарських засобів фітотерапії та методи їх застосування.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
4	Тема 4. Лікарські форми з рослин та вимоги до лікарської рослинної сировини.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
5	Тема 5 .Способи використання фітозасобів.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій,	Підготування презентацій, доповідей

			прослуховування лекцій	
6	Тема 6. Оцінка фітозасобів в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з патологією нирок та сечовивідних шляхів	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
7	Тема 7. Оцінка фітозасобів в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих із захворюваннями опорно-рухового апарату	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
8	Тема 8 Оцінка фітозасобів, що використовуються при деяких шкірних захворюваннях.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
9	Тема 9.Оцінка фітозасобів, що використовуються при деяких розладах імунної системи та при неопластичних процесах.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
10	Тема 10 Оцінка фітозасобів в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з патологією системи крові та впливають на гемопоез.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
11	Тема 11. Способи використання фітозасобів. Показання та протипоказання до включення фітозасобів у комплексне лікування хворих різного профілю. Фітозасоби загальної дії.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
12	Тема 12. Фітозасоби в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з функціональними розладами нервової системи	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
13	Тема 13. Фітозасоби в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з деякими ендокринними розладами.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей

14	Тема 14. Фітозасоби в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з патологією нирок та сечовивідних шляхів.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Підготування презентацій, доповідей
	Всього годин	84		

Види контролю:

Поточний: усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами, презентація результатів роботи в малих групах.

Проміжний: захист результатів виконання індивідуального завдання. *Додатковий:* публічна презентація наукового продукту (тези, стаття...).

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувачів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, оцінка фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей груп лікарських засобів, написання рецептів лікарських засобів, згідно теми заняття. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре»,

«задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...» або середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 120 балів, максимальна кількість балів - 200 балів. До підсумкової атестації - заліку допускаються лише ті здобувачі, які не мають академічної заборгованості і мають не менш 120 балів (середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,0).

Оцінювання самостійної роботи здобувачів. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей,

участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Організація підсумкового контролю – заліку. Залік – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з освітнього компоненту. Допуск до заліку визначається у балах ПНД, а саме: min – 120 балів. Залік з освітнього компоненту або його частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...»

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		

4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Відповідність оцінювання освітнього компоненту в балах оцінюванню в традиційних оцінках

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Перелік питань та завдань до підсумкового контролю знань з освітнього компоненту.

1. Дайте визначення поняттю «Фітотерапія».
2. Коротка історія фітотерапії.
3. Перечислити школи, що збереглися до нашого часу.
4. Охарактеризуйте місце фітотерапії у загальній системі лікування хворих.
5. Перерахуйте теоретичні основи фітотерапії, її основні принципи і правила.
6. Які основні механізми лікувального впливу фітопрепаратів?
7. Назвіть основні функції лікарських рослин.
8. Вкажіть правила заготівлі, первинної переробки, сушки і зберігання лікарської рослинної сировини (ЛРС).
9. Дайте визначення поняттю «стандартизація».
10. Перерахуйте категорії АНД на ЛР і ЛРС.
11. Назвіть основні методи фітотерапії.
12. Назвіть речовини що належать до біологічно активних сполук первинного обміну.
13. Терпени, їх значення в обумовленні фітотерапевтичних ефектів.
14. Перечислити основні властивості іридоїдів.
15. Назвіть спектр фармакологічної активності флавоноїдів.
16. Які показання та протипоказання відомі для кумаринів?

17. Перечислити основні лікувальні ефекти ефірних олій.
18. Вітаміни як фізіологічно активні речовини фітотерапевтичних засобів.
19. Перечислити основні лікарські форми з рослин.
20. Чим відрізняється відвар від чаю?
21. Чи можна в домашніх умовах приготувати настоянки чи екстракти, рівноцінні таким самим промислового виготовлення?
22. Напар. Визначення, спосіб приготування.
23. Настоянка, екстракт. Різниця та спосіб приготування.
24. Поняття - лікарська рослинна сировина.
25. Яких вимог дотримуються при заготівлі лікарської рослинної сировини?
26. Загальні принципи застосування фітотерапії та їх практичне значення.
27. Що таке фармакогностичний аналіз?
28. Надати характеристику принципу етапності.
29. Перечислити основні лікарські форми з рослин.
30. Перечислити способи введення фітопрепаратів.
31. Інгаляція, визначення, приклади.
32. Назвіть основні варіанти перорального застосування фітопрепаратів.
33. Ентеральне застосування фітопрепаратів (настоя, відвари, напари, настоянки, соки, олії, капсульовані форми).
34. Назвіть основні протипоказання та покази до фітотерапевтичного лікування.
35. Сформулюйте основні правила прийому трав'яних ванн.
36. Перелічіть основні вимоги до вибору основної сировини для фітокомпозицій дії фітопрепаратів.
37. Назвіть вимоги до кількості інгредієнтів збору.
38. Назвіть принцип вибору допоміжної сировини.
39. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування ГРЗ.
40. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування бронхіту.
41. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування пневмонії.
42. Яка роль фітотерапії в профілактиці та лікуванні захворювань верхніх дихальних шляхів?
43. Фіалка запашна як лікарська рослина.
44. Які рослини використовують для лікування ангіни?
45. Корінь алтеї як лікарська рослина.
46. Назвіть основні групи лікарських рослин, що впливають на серцево-судинну систему.
47. Назвіть лікарські рослини, які використовуються в комплексному лікуванні серцевої недостатності.
48. Назвіть лікарські рослини, які використовуються в комплексному лікуванні артеріальної гіпертензії.
49. Назвіть лікарські рослини, які використовуються в комплексному лікуванні атеросклерозу.
50. Назвіть лікарські рослини, які використовуються в комплексному лікуванні ІХС.

51. Назвіть лікарські рослини, які використовуються в комплексному лікуванні гіпотензії.
52. Назвіть лікарські рослини, які використовуються в комплексному лікуванні аритмії.
53. Назвіть лікарські рослини, які використовуються додатково до основної терапії міокардиту, перикардиту та ендокардиту.
54. Назвіть основні групи лікарських рослини, що діють на органи травлення.
55. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування гастриту.
56. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування коліту.
57. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування хронічних гепатитів.
58. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування жовчокам'яної хвороби.
59. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування дискінезії кишечника.
60. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки.
61. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування цирозу печінки.
62. Назвіть основні групи лікарських рослини, що діють на нирки та сечовивідні шляхи.
63. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування пієлонефриту.
64. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування хронічного дифузного гломерулонефриту.
65. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування нирковокам'яної хвороби.
66. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування циститу.
67. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування хронічного простатиту.
68. Назвіть основні групи лікарських рослини, що діють на нервову систему.
69. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування больового синдрому та мігрені.
70. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування головокружіння.
71. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування неврозів та безсоння.
72. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування нейроциркуляторної дистонії.
73. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування порушень мозкової діяльності.
74. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування депресії.
75. Основні принципи фітотерапії цукрового діабету.
76. Фітотерапія в комплексному лікуванні та медичній реабілітації хворих з деякими ендокринними розладами.

77. Назвіть лікарські рослини, які використовуються для лікування ожиріння.

3.3. Контрольні питання

Полягають в методичних рекомендаціях до кожного заняття.

3.4. Індивідуальні завдання **Індивідуальні завдання (ІЗ)** є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу й завершується складанням підсумкового заліку. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних і семінарських занять, охоплює декілька тем або зміст освітнього компонента в цілому.

Мета ІЗ. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань здобувачів вищої освіти з освітнього компонента і розвиток навичок самостійної роботи.

Структура ІЗ:

- вступ – зазначається тема, мета й завдання роботи і основні її положення;
- теоретичне обґрунтування, виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- вказуються та коротко характеризуються методи роботи при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт;
- основні результати роботи та їх обговорення – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;
- висновки;
- список використаних джерел.

3.6. Правила оскарження оцінки

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів вищої освіти ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 35/2020) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf) дозволяє уникнути конфліктів під час оскарження здобувачами вищої освіти результатів підсумкового контролю.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс «Фітотерапія» необхідно:

1. з першого дня включитися в роботу;
2. регулярно відвідувати, не спізнюватися і не пропускати практичні заняття;
3. попередньо готувати матеріал до його розгляду на практичному занятті;
4. на практичних заняттях необхідно бути одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття. Враховуючи застереги щодо розповсюдження коронавірусної хвороби мати також змінні маски, антисептики для обробки рук;
5. мати фонендоскоп, зошит, ручку;
6. виконувати всі домашні завдання і активно працювати на практичних заняттях;
7. при необхідності звертатися за допомогою до викладача.

Здобувачі вищої освіти можуть обговорювати колективно різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами безпосередньо під час заняття. Не допускаються запізнення здобувачів на практичні заняття.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 15.00 до 17.00 згідно до «Положення про порядок відпрацювання здобувачами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

Певні зміни відпрацювань можливі згідно Положень МОН та МОЗ України, а також Наказів та розпоряджень керівництва ХНМУ враховуючі епідеміологічну ситуацію поширення коронавірусної хвороби в регіоні.

Здобувачі вищої освіти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ, розробленого з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів: Конституції України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенції про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальної рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауважень

загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендацій щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепції Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. ХНМУ забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Відповідно до ст.42 Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту», враховуючи рекомендації Національного агентства забезпечення якості вищої освіти, які затверджені рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року (протокол № 11) в університеті вдосконалено нормативну базу з питань академічної доброчесності. Враховуючи діюче законодавство, ми прагнемо того, щоб університетська спільнота була спрямована на запобігання, перешкоджання та зупинення проявів академічної недоброчесності шляхом створення позитивного, сприятливого й доброчесного освітнього і наукового середовища.

Наказ №305 від 27.08.19 р. щодо організації навчально-виховного процесу в ХНМУ Кодекс академічної доброчесності ХНМУ

Наказ № 165 від 02.07.2020 р. про заходи з розвитку системи академічної доброчесності в ХНМУ

Положення про академічну доброчесність

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. В.І. Кривенко, Ю.І. Корнієвський, М.Ю. Колесник [та ін.]. Посібник «Фітотерапія в гастроентерології», 2021. - 296 с.
2. Фітотерапія в кардіології: навч. посібник / Ю. І. Корнієвський, О. В. Крайдашенко, М. П. Красько, Н. Ю. Богуславська, В. Г. Корнієвська. - Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2017. – 470 с.
3. Сучасна фітотерапія: навч. посіб. / С. В. Гарна, І. М. Владимірова, Н. Б. Бурд та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2018. – 580 с
4. Кобзар, А. Я. Фармакогнозія в медицині : навч. посібник / А. Я. Кобзар. - К.: Медицина, 2017. - 544 с.
5. Allkin V. Useful Plants – Medicines: At Least 28,187 Plant Species are Currently Recorded as Being of Medicinal Use. In: Willis KJ, ed. State of the World's Plants 2017. London (UK): Royal Botanic Gardens, Kew; 2018.
6. Freeman M, Ayers C, Peterson C, et al. Aromatherapy and Essential Oils: A Map of the Evidence. Washington (DC): Department of Veterans Affairs (US); 2019 Sep. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK551017/>.

Допоміжна

1. Фітотерапія: сучасні тенденції до використання в лікарській практиці та перспективи подальшого розвитку / В.А. Туманов, І.В.В. Поканевич І, Т.П. Гарник, В.М. Фролов, М.О. Пересадин // Фітотерапія. Часопис. - 2018.- № 1.-С.4-11.
2. Braun L., M. Cohen. Herbs and Natural Supplements. An Evidence-Based Guide. 2nd edn. Australia: Churchill Livingstone, Elsevier, 2019. – 1597 p.
3. Gruenwald J., Th. Brendler, Ch. Jaenicke (sc. eds.). PDR for Herbal Medicines. - Montvale, NJ: Medical Economics Company, 2020. – 858 p.
4. Wichtl M. (ed.). Herbal Drugs and Phytopharmaceuticals: A Handbook for Practice on a Scientific Basis. 3rd ed. – Stuttgart: Medpharm GmbH Scientific Publishers, 2021. – 704 p.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сторінка освітнього компоненту в Moodle
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3195>
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка
4. ["Асоціація фахівців з народної та нетрадиційної медицини України"](#)
5. Всеукраїнська громадська організація:
<http://uanm.org.ua/?tag=фітотерапія>
6. <http://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/406/fitoterapiya>
7. <http://liktravy.ua>
8. <https://www.ema.europa.eu/en> - European Medicines Agency